

JAN MAREŠ

náměstek pro řízení sekce vzdělávání a mládeže
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Praha, srpen 2022

č. j.: MSMT-15660/2022-10

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

s nástupem školního roku 2022/2023 se na Vás obracím s tímto dopisem, ve kterém si dovoluji shrnout nástroje na podporu adaptace ukrajinských žáků na školní prostředí v České republice a ke zlepšení jejich znalostí českého jazyka.

Jazyková příprava a přijímání žáků cizinců ve středních školách

Vyhláškou č. 250/2022 Sb. je upravena **vyhláška č. 13/2005 Sb.**, o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, která nově zahrnuje nástroj, obdobný jako v základním vzdělávání, pro systematické vzdělávání žáků cizinců v českém jazyce, kteří se v ČR vzdělávají kratší dobu než 12 měsíců. Účinnost vyhlášky je stanovena pro období od 1. září 2022 do 31. srpna 2023, ve Sbírce zákonů byla publikována dne 31. srpna 2022.

Jazyková příprava v délce max. 200 hodin bude probíhat ve středních školách určených krajským úřadem a Magistrátem hl. m. Prahy (určenou školou se může stát pouze škola zřízená krajem, obcí či svazkem obcí). Velikost jazykové skupiny je 5–15 žáků s tím, že pokud to nebude na újmu kvality výuky, budou se moci účastnit výuky i další žáci. V případě, že budete určenou školou, budete zajišťovat výuku pro žáky z více škol ve Vašem kraji i příp. mimo něj – rozhodnutí o výběru školy je na každém žákovi. Jazyková příprava bude probíhat zejména mimo běžné vzdělávání, a to prezenčně nebo synchronně online (záleží na časových možnostech přihlášených žáků). Financování výuky je zajištěno z rezervy krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy, viz podrobnější metodika, která zahrnuje i organizaci výuky a je přílohou tohoto dopisu, stejně jako text novelizovaných vyhlášek.

Pokud nebudete určenou školou, předáte dotčenému žákovi seznam určených škol, ze kterého si žák školu vybere. Je vhodné, abyste případně žákovi pomohli se zpracováním a odesláním žádosti. S určenou školou budete spolupracovat zejména na příp. uvolnění z výuky v rozsahu max. 3 hodin týdně a stanovení požadavků na výuku českého jazyka tak, aby odpovídala odbornému zaměření oboru vzdělání.

V metodice, kterou přikládáme k tomuto dopisu, jsou informace nejen pro školy, které budou krajským úřadem určené pro bezplatnou jazykovou přípravu, ale jsou v ní i informace pro školy, ve kterých se budou žáci cizinci vzdělávat primárně. Metodika obsahuje informace o postupech, jak bude docházet k výměně informací mezi školami, jsou v ní také podrobně popsány výukové materiály, které mohou využít všechny střední školy, ve kterých se žáci budou připravovat na budoucí povolání či studium.

Dále pak platí, že je umožněno přijímat v průběhu školního roku žáky cizince jak do vyšších ročníků středních škol, tak také i do probíhajícího prvního ročníku, za podmínek a pravidel hodnocení stanovených ředitelem školy, viz <https://www.edu.cz/methodology/metodicke-komentare-k-zakonu-lex-ukrajina-2-pro-oblast-regionalniho-skolstvi/>. Metodickou podporu učitelů při vzdělávání žáků cizinců zajišťuje Národní pedagogický institut ČR (NPI ČR), viz <https://cizinci.npi.cz/>, který nabízí i tlumočnické a předkladatelské služby pro žáky a příp. jejich rodiče, <https://cizinci.npi.cz/tlumoceni-a-preklady/>.

Jazyková příprava žáků cizinců v základních školách

Vyhláškou č. 250/2022 Sb. je také **upravena vyhláška č. 48/2005 Sb.**, o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, kterou dochází po časově omezenou dobu na školní rok 2022/2023 k úpravě parametrů jazykové přípravy v základním vzdělávání. Obdobně jako ve 2. pololetí loňského školního roku krajský úřad na seznam určených škol zařadí rovněž školu, která nesplňuje dosavadní kritéria stanovená vyhláškou, pokud má alespoň 5 žáků s nárokem na jazykovou podporu (cizinci, kteří plní povinnou školní docházku v ČR max. 12 měsíců) a požádá o určení krajský úřad. Škola musí mít pro zajištění jazykové přípravy personální a prostorové podmínky. Všechny změny jsou promítnuty v aktualizaci metodiky, která je dostupná na odkazu <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodicky-material-msmt-k-poskytovani-bezplatne-jazykove>. Stávající kritéria stanovená vyhláškou stále zůstávají v platnosti. Postup pro žádost o zařazení na seznam určených škol stanoví příslušný krajský úřad.

Výzvy na adaptační skupiny

V průběhu července 2022 byla na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (<https://www.msmt.cz/mladez/adaptacni-skupiny-pro-deti-cizince-migrujici-z->

[ukrajiny-zari](https://www.education.cz/ukrajiny-zari)) a na Edu.cz <https://www.education.cz/vyhlaseni-vyzvy-msmt-na-podporu-adaptacnich-skupin-pro-deti-cizince-migrujici-z-ukrajiny-zari-prosinec-2022/> zveřejněna

výzva zaměřená na adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny pro období září–prosinec 2022. Možnost čerpat prostředky z této výzvy je stále otevřena. Žádosti se podávají **do 15. září 2022**. Adaptační skupiny jsou primárně určeny k zajištění úspěšné adaptace na nové prostředí právě v období prvních třech měsíců pobytu v ČR. Do adaptačních skupin mohou být zařazovány děti s vízem o dočasné ochraně ve věku od 3 do 18 let. Děti ve věku 3 až 5 let, kterých se netýká povinné předškolní vzdělávání, mohou do adaptační skupiny docházet bez dalšího časového omezení, a to i po uplynutí lhůty 90 dnů od udělení víza. Děti, na které se vztahuje povinné předškolní vzdělávání nebo povinná školní docházka, mohou být do adaptační skupiny zařazeny pouze v adaptační lhůtě 90 dnů. Po vypršení této lhůty může provozovatel umožnit docházku těmto dětem pouze ve výjimečném případě, kdy dítě brání v plnění povinné školní docházky skutečnost, že ve správním řízení nebylo přijato do školy. V takové situaci do doby přijetí k plnění povinného předškolního vzdělávání nebo povinné školní docházky může dítě docházet po nezbytně nutnou dobu do adaptační skupiny.

Adaptační skupiny lze také specificky zaměřit na jazykovou podporu mladistvých ve věku 15+, kteří se připravují na přijetí do střední školy. Pro tyto účely je možné využít i připravený syllabus s návrhem obsahu mimoškolního vyučování v češtině pro budoucí středoškoláky, tento syllabus je k dispozici na výše uvedeném odkazu.

Součástí zveřejněné výzvy (na odkazech uvedených výše) je i metodické doporučení. Oprávněným žadatelem je: veřejná vysoká škola, **právnícká osoba vykonávající činnost školy a školského zařízení zapsaná ve školském rejstříku**, územní samosprávný celek, městská část hlavního města Prahy a dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace zřízená obcí, krajem, hl. městem Prahou, městskou částí hlavního města Prahy nebo dobrovolným svazkem obcí, nestátní nezisková organizace, jejímž hlavním cílem není vytváření zisku, a která splňuje podmínky výzvy. Žadatelům doporučujeme, aby si před podáním žádosti zmapovali potenciální zájem o tyto aktivity například prostřednictvím místně příslušných Integrovaných center, viz <https://www.integracnicentra.cz/>.

Ukrajinský asistent pedagoga

V mateřských, základních a středních školách a konzervatořích (s výjimkou škol při zdravotnických zařízeních) zřizovaných krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí lze v návaznosti na integraci ukrajinských žáků zřídit pozici **ukrajinského asistenta pedagoga**. Finanční prostředky na zajištění této pozice lze čerpat od 1. září do 31. prosince 2022, a to pouze formou pracovního poměru. Rozhodné pro nárok je počet cizinců s udělenou dočasnou ochranou integrovaní ve třídách, ve kterých je nejvýše 50 % těchto cizinců. Pro mateřské školy a plně nebo neúplně organizované základní školy je pro nárok na tuto pozici

stanoveno minimálně 10 cizinců z Ukrajiny, pro střední školy a konzervatoře je to minimálně 20 cizinců z Ukrajiny, pro základní školy tvořené třídami pouze 1. stupně ZŠ, které mají ve třídách zařazeny žáky z více ročníků, je to 5 cizinců z Ukrajiny. Pro spojené mateřské a základní školy v jednom subjektu se počty cizinců počítají dohromady za MŠ a ZŠ. Školy, které budou mít o tuto pozici zájem vyplní příslušné údaje do mimořádného šetření, které se bude konat od 15. září do 20. září 2022 na adrese <https://sberdat.uiv.cz/login>. Finanční prostředky obdrží školy nejpozději do 30. listopadu 2022. Podobné parametry této podpory jsou zveřejněny na odkazu <https://www.edu.cz/methodology/metodicke-poznamky-k-zajisteni-ukrajinskeho-asistenta-pedagoga-od-zari-2022/> je materiál zveřejněn včetně metodických komentářů.

Úprava vzdělávacího obsahu pro ukrajinské žáky

Prodloužením platnosti zákona č. 67/2022 Sb. (zákona Lex Ukrajina) do 31. srpna 2023 i nadále platí, že ředitel školy může za účelem adaptace žáka cizince s dočasnou ochranou po dobu nezbytně nutnou zčásti nahradit vzdělávací obsah školního vzdělávacího programu (ŠVP) jiným vhodným vzdělávacím obsahem podle potřeb žáka. Tento upravený obsah nemusí být v souladu s rámcovým vzdělávacím programem ani se ŠVP daného oboru vzdělání, ovšem jen po dobu účinnosti zákona Lex Ukrajina. V příloze naleznete metodické doporučení, které připomíná základní smysl a účel úprav vzdělávacího obsahu i hodnocení ukrajinských žáků a shrnuje základní pedagogické přístupy. Doporučení je pojato tak, abyste jej mohli jednoduše vytisknout a použít např. jako leták do sboroven.

Podpůrné nástroje Operačního programu Jan Amos Komenský a Národního plánu obnovy

V rámci OP JAK byly zcela nově vytvořeny šablony pro podporu dětí s odlišným mateřským jazykem. Jedná se o personální šablonu **Dvojjazyčný asistent** a šablonu **Podpora dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem**, která spočívá v jazykové přípravě či doučování češtiny ve škole v rozsahu min. 32 hodiny během jednoho školního roku. Obě aktivity jsou dostupné pro mateřské, základní i střední školy.

Pro ukrajinské děti a žáky vzdělávající se v českých školách lze využít i veškeré další nabízené **další šablony z OP JAK**, např. **personální podporu dalších pozic** (školní psycholog, speciální pedagog v ZŠ a SŠ, školní asistent, sociální pedagog), šablonu na **Podporu inovativního vzdělávání dětí a žáků**, jejíž cílem aktivity je osobnostní a sociální rozvoj dětí a žáků a jejich podpora v rozvoji znalostí a dovedností s využitím inovativních forem vzdělávání (projektová výuka tandemová výuka; vzdělávání s využitím nových technologií; zážitková pedagogika; propojování formálního a neformálního vzdělávání; aktivizující metody; fiktivní firma).

Nabízí se též možnost využít šablonu **Odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání**. Cílem je podpora komunitního charakteru škol, poskytnutí rodičům informace a prostor

k diskuzi, lze např. organizovat odborně zaměřená tematická setkávání rodičů nebo setkávání s veřejností.

Celkový přehled aktivit a podrobnosti k aktivitám jsou dostupné na webových stránkách OP JAK (výzva Šablony pro MŠ a ZŠ I: https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_002-sablony-pro-ms-a-zs-i/, výzva Šablony pro SŠ a VOŠ I: https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_003-sablony-pro-ss-a-vos-i/).

Pro podporu ukrajinských dětí a žáků lze využít i z aktivity z realizovaných projektů výzev Operačního programu Výzkum vývoj a vzdělávání. Podrobnější informace jsou zveřejněny zde: <https://opvvv.msmt.cz/aktualita/jak-mohou-projekty-op-vvv-pomoc-uprchlikum-z-ukrajiny.htm>.

Pro ukrajinské žáky lze využít i podporu v rámci **Národní plánu obnovy** určeného pro žáky ohrožené školním neúspěchem, tedy i pro cizince.

Děkuji Vám za Vaši práci a přeji Vám v ní mnoho úspěchů.

S pozdravem

Mgr. Jan
Mareš
MBA

Digitálně
podepsal Mgr.
Jan Mareš MBA
Datum:
2022.08.31
15:19:16 +02'00'